

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a

Anul școlar 2020 – 2021

Limba și literatura maghiară maternă

Testul 15

**Toate subiectele sunt obligatorii.
Se acordă zece puncte din oficiu.
Timpul de lucru efectiv este de două ore.**

I. TÉTEL

(60 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Ahhoz, hogy a helikopter egyre megbízhatóbb és egyre tökéletesebb légi közlekedési eszközzé váljon, egy sor kiváló mérnök és konstruktőr találmányára és leleményes műszaki megoldására volt szükség. Nekünk, magyaroknak külön büszkeséget jelent, hogy igen sok honfitársunk vett részt a helikopterek kifejlesztésében. Kár, hogy magyar szerző tollából mind a mai napig nem született egy átfogó, tudományos igénnyel megírt tanulmány ebből a témakörből. Érdekes módon a helikopter típusú légcsavaros szerkezet ötlete régebbi a klasszikus, szárnyas repülőgépekénél, ugyanis már Leonardo da Vinci fennmaradt rajzai közt is találunk egy hasonló légi járműre utaló vázlatot. A hasonló ötletre jutott műszaki alkotók a 19–20. század fordulóján kezdtek hozzá az efféle tervek megvalósításához. [...]

A legnagyobb nehézséget elsősorban a helikopter stabilizálása okozta. A pörgő emelőlégcsavar ugyanis igyekszik elfordítani a gépet, ezért ezt a forgatónyomatékat valamilyen módon ki kell egyenlíteni. Ugyancsak bonyolult feladatnak tűnt a megbízható kormányzás biztosítása, mivel a repülőgépektől eltérően a helikopteren nincsenek kormányfelületek. [...]

A legelső próbálkozók között mindjárt találunk egy magyart is, LUDVIG EDÉT (1870–?), akiről sajnos igen hiányos életrajzi adatok állnak rendelkezésünkre. Azt tudni róla, hogy műlakatos szakmáját Pesten tanulta, majd először Bécsbe, azután Berlinbe, végül Párizsba vándorolt. Itt készítette el 1896-ban helikopterének modelljét. A francia szaklapok nagy elismeréssel írnak munkásságáról. A L'Aérophile a következőket írja: „A magánmérnökök társaságának legutóbbi ülésén Brancher úr bemutatta egy csapkodószárnyú helikopter modelljét, amelyet Ludvig Ede úr szerkesztett, ez az ügyességéről híres mechanikus. Ennek a készüléknek irányítható és repülő dinamikus gép nevet adott, de helyesebb a megjelölés, ha azt mondjuk, orthohelikopter. Ez a helikopter egy embert tud befogadni, és a váza igen könnyű csövek rendszere. A vázból fölfelé és előre egy cső nyílik, amelyen két-két légcsavart helyezett el a főtaláló. A légcsavaroknál az a feltűnő, hogy a vázhoz közelebb esők nagyobbak, és hogy a csavarok egymással ellentétes irányban forognak. A vertikális csavarok a gép emelésére szolgálnak, a horizontálisok előre vagy hátra viszik a gépet. A helikopternak két mozgatható szárnya van, amelyeknek a légcsavarokkal együtt történő mozgatását egy motor végzi, amely a szerkezet alsó részén van elhelyezve ...”

(Bödök Zsigmond: *Magyar feltalálók a repülés történetében* c. munkája nyomán)

Válaszoldj a fenti szöveghez kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

A.

1. Mi okozta a legnagyobb nehézséget a helikopter gyártásában? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

- a. a megfelelő pilóta megtalálása
- b. a helikopter stabilizálása
- c. a magyar szakemberek hiánya
- d. a helikopter csak egy embert tud befogadni

Helyes válasz betűjele: _____

5 pont

2. Mit tudunk meg Ludvig Edéről? Fogalmazd meg válaszod 2–3 mondatban a szöveg alapján!

5 pont

3. Milyen jelentéssel egészíti ki a mondatot az aláhúzott szó? Írd le a helyes válasz betűjelét!

A legelső próbálkozók között mindjárt találunk egy magyart is.

- a. Rögton a helikopterek történetének az elején igazolódik a magyarok érintettsége.
- b. Nemsokára próbálkozni fognak a magyarok is a helikopterkészítéssel.
- c. Ha alaposan keressük, előbb-utóbb találunk egy magyart is a próbálkozók között.
- d. Ha keresni kezdünk egy magyart, rögton megtaláljuk.

Helyes válasz betűjele: _____

5 pont

4. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések? Jelöld X-szel a táblázat megfelelő rovatát!

Kijelentés	Igaz	Hamis
a. A helikopterek kifejlesztésében egyetlen magyar sem vett részt.	☐	☐
b. A repülőgépen nincsenek kormányfelületek.	☐	☐
c. Ludvig Ede halálának évét nem ismerjük.	☐	☐
d. A L'Aéroplane egy francia helikopter neve.	☐	☐
e. A Ludvig Ede tervezte helikopternek két szárnya van.	☐	☐

5 pont

5. Társítsd a neveket a velük kapcsolatos eseményekhez!

1. Leonardo da Vinci	a. műlakatosnak tanult
2. Ludvig Ede	b. bemutatta egy csapkodószárnyú helikopter modelljét
3. Brancher	c. egy helikopterhez hasonló légi járműről készített vázlatot a 15. században
	d. két-két légcsavart helyezett el azon a csövön, amely a vázból fölfelé és előre nyílik.

1.	
2.	
3.	

4 pont

További információra kérdezz rá:

---

4 pont

2. Folytasd az alábbi mondatokat! A folytatásnál vedd figyelembe a megadott kötőszót és a szöveg tartalmát!

a. Gondot okozott a helikopter stabilizálása, ugyanis...

---

b. Gondot okozott a helikopter stabilizálása, ezért ...

---

c. Gondot okozott a helikopter stabilizálása, de ...

---

6 pont

3. A kiemelt szavak lehetnek múlt idejű igék és melléknévi igenevek is. Alkoss egy-egy mondatot a hiányzó jelentésükkel, írd a táblázat megfelelő oszlopába!

Múlt idejű ige	Melléknévi igenév
	<i>Már Leonardo da Vinci fennmaradt rajzai közt is találunk egy hasonló légi járműre utaló vázlatot.</i>
<i>Brancher úr bemutatta egy csapkodószárnyú helikopter modelljét, amelyet Ludvig Ede úr szerkesztett.</i>	

4 pont

4. Figyeld meg, milyen jelentésben szerepelnek az alábbi szavak a szövegben, és alkoss egy-egy mondatot egy másik, a szövegbelítől eltérő jelentésükkel! A szavak toldalékolhatóak.

igen

átfogó

---

szárnyas

---

kormányzás

---

modell

---

5 pont

5. Húzd alá az alanyi szerepű szerkezeteket az alábbi mondatokban!

A hasonló ötletre jutott műszaki alkotók a 19–20. század fordulóján kezdtek hozzá az efféle tervek megvalósításához.

A legnagyobb nehézséget elsősorban a helikopter stabilizálása okozta.

A legelső próbálkozók között mindjárt találunk egy magyart is, LUDVIG EDÉt (1870–?), akiről sajnos igen hiányos életrajzi adatok állnak rendelkezésünkre.

6 pont

6. Melyik mondat tagmondatai között van ok-okozati viszony? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

- a. A légcsavarokkal történő mozgatást egy motor végzi, amely a szerkezet alsó részén van elhelyezve.
- b. A vertikális csavarok a gép emelésére szolgálnak, a horizontálisok előre vagy hátra viszik a gépet.
- c. A pörgő emelőlégcsvavar igyekszik elfordítani a gépet, ezért ezt a forgatónyomatékokat valamilyen módon ki kell egyenlíteni.

Helyes válasz betűjele: _____

5 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Van szerencsém bemutatkozni: nevem Szimati Szigfrid, foglalkozásom: világhíres nyomozó vagyok. Mindent látok, mindent tudok, mindent kiszimatolok. Ebben a percben érkeztem lökhajtásos helikopteremen, hoztam magammal mikroszkópot, sztetoszkópot, teleszkópot, mikrofont, magnetofont és egy összecusukható fürdőkádat, hogy azonnal megfürödhsek, amikor a túlzott nyomozástól kiver a verejték. Ebben a pillanatban azonban nincs időm fürödni, mert egy rendkívül izgalmas ügyben nyomozok. Előveszem a bőröndömből rádióan távirányított Csavcsavar nevű gépkutyámat, megszagoltatok vele egy tolltartót. Csavcsavar, a gépkutya, vidám csikorgással – ami nála a csaholást helyettesíti – elszáguld a nyomon, és meg sem áll, amíg a tolltartó tulajdonosához, egy vállas, jóképű fiúhoz nem ér, aki magányosan álldogál az iskolaudvar sarkában.

Elszántan és hidegvérrel végignézem:

– Nevem Szimati Szigfrid, közölje azonnal a nevét, különben kinyomozom.

– Kérem szépen... Fekete Andor...

– Helyt vagyunk!

Kikapcsolom Csavcsavart, becsomagolom a bőröndbe, és nekifogok a nyomozásnak.

Mindenki figyeljen! Az ügy hallatlanul titokzatos. Pontokba foglalom:

- 1. Fekete Andor IV. B osztályos tanulót az egész iskola Fekete Undornak nevezi.*
- 2. Undor-Andor az osztály legjobb tanulója, tiszta tízes.*
- 3. Ő a legerősebb fiú, a legjobb futó, s ő volna a legprimább focista, csapatkapitány és középcsatár, ha bevinnék a csapatba.*
- 4. De nem veszik be.*
- 5. Miért nem veszik be?*
- 6. Miért hívják Fekete Undornak?*

Ezt fogom én kinyomozni, én Szimati Szigfrid, a világhíres nyomozó.

(Méhes György: *Fekete Undor*. Részlet)

Válaszolj a következő kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

1. Mit tudunk meg a történet elbeszélőjéről? Válaszolj röviden!

a. Neve:

b. Foglalkozása:

c. Miért hord magával fürdőkádat?

d. Hol ismerjük meg? (a történet színhelye)

e. Milyen ügyön dolgozik?

f. Milyen járművel közlekedik?

6 pont

